

SISÄLLYS

JULKISOIKEUS

Valtio-oikeus

Perustuslaki ja ihmisoikeudet

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731	2
Kansalaisaloitelaki 13.1.2012/12	39
Euroopan ihmisoikeussopimus (EIS)	41
Kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus (KP-sopimus)	58
Taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskeva kansainvälinen yleissopimus (TSS-sopimus)	68
Euroopan unionin perusoikeuskirja	75
Uudistettu Euroopan sosiaalinen peruskirja	81

Lapsen oikeudet

Yleissopimus lapsen oikeuksista	94
Euroopan neuvoston yleissopimus lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan	110

Yhdenvertaisuus ja syrjinnän poistaminen

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325	118
Laki yhdenvertaisuusvaltuutetusta 30.12.2014/1326	122
Kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskeva kansainvälinen yleissopimus	123
Kaikkinaisten naisten syrjinnän poistamista koskeva yleissopimus	128

Eduskunta

Eduskunnan työjärjestys 17.12.1999/40 v. 2000 ...	134
---	-----

Valtioneuvosto

Laki valtioneuvostosta 28.2.2003/175	145
Valtioneuvoston ohjesääntö 3.4.2003/262	148
Laki valtakunnanoikeudesta ja ministerivastuuasioiden käsittelystä 25.2.2000/196	155

Ylimmät laillisuusvalvojat

Laki eduskunnan oikeusasiamiehestä 14.3.2002/197	156
Laki valtioneuvoston oikeuskanslerista 25.2.2000/193	160
Laki valtioneuvoston oikeuskanslerin ja eduskunnan oikeusasiamiehen tehtävien jaosta 21.12.1990/1224	161

Vaalit ja puolueet

Vaalilaki 2.10.1998/714	162
Laki menettelystä neuvoa-antavissa kansanäänestyksissä 26.6.1987/571	189
Laki ehdokkaan vaalirahoituksesta 24.4.2009/273	190
Puoluelaki 10.1.1969/10	192
Laki eduskuntaryhmistä 28.12.2012/979	195

Valtionalous

Valtionapu ja maksuvapautus

Valtionavustuslaki 27.7.2001/688	197
Maksuvapautuslaki 4.7.1980/529	204

Valtionalouden tarkastus

Laki valtionalouden tarkastusvirastosta 14.7.2000/676	205
Laki valtionalouden tarkastusviraston oikeudesta tarkastaa eräitä Suomen ja Euroopan yhteisöjen välisiä varainsiirtoja 17.3.1995/353	208

Taloudellinen tutkimus, tilastot ja hallinto

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 9.8.2019/906	209
--	-----

Raha ja valuutta

Laki Suomen Pankista 27.3.1998/214	214
--	-----

Poikkeusolot

Valmiuslaki 29.12.2011/1552	217
Puolustustilalaki 22.7.1991/1083	233

Yleishallinto-oikeus

Hallintoasioiden käsittely

Hallintolaki 6.6.2003/434	238
Uhkasakkolaki 14.12.1990/1113	267
Laki säädettyjen määräaikain laskemisesta 25.4.1930/150	271
Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 24.1.2003/13	273
Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista 7.8.2009/617 ..	276
Valtion maksuperustelaki 21.2.1992/150	287

Viranomaisten toiminnan julkisuus

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 21.5.1999/621	290
Asetus viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta 12.11.1999/1030 ..	308
Laki kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista 24.6.2004/588	309

Henkilötiedot ja tietosuojat

EPNAs (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (GDPR) 27.4.2016	311
Tietosuojalaki 5.12.2018/1050	355

Rekisterit ja arkistot

Laki Digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä 29.11.2019/1156	360
Rikosrekisterilaki 20.8.1993/770	362
Arkistolaki 23.9.1994/831	366

Kielet ja kääntäminen

Kielilaki 6.6.2003/423	369
Saamen kielilaki 15.12.2003/1086	374

Väestötietojärjestelmä

Laki väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista 21.8.2009/661 ...	378
Valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä 25.2.2010/128	392
Laki transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta 28.6.2002/563	397
Kotikuntalaki 11.3.1994/201	398
Laki Digi- ja väestötietovirastosta 15.3.2019/304 ..	405

Hallintolainkäyttö ja hallintotuomioistuimet

Hallintolainkäyttö

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 5.7.2019/808	407
Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa 30.3.2007/381	419
Laki oikeudenkäynnin viivästyksen hyvittämisestä 29.5.2009/362	423
Oikeusministeriön asetus menettelystä oikeudenkäynnin viivästyksen hyvittämisessä 17.12.2009/1109	426
Laki oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä 14.5.2010/372	426

Laki tuomioistuimen velvollisuudesta ilmoittaa eräistä ratkaisuistaan 14.5.2010/373	429	Yleinen järjestys ja turvallisuus	
Hallintotuomioistuimet		Yleinen järjestys	
Tuomioistuinlaki 25.8.2016/673	430	Järjestyslaki 27.6.2003/612	663
Laki korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22.12.2006/1265	446	Kokoomislaki 22.4.1999/530	665
Korkeimman hallinto-oikeuden työjärjestys 2.12.2016/1206	449	Laki yksityisistä turvallisuuspalveluista 21.8.2015/1085	668
Hallinto-oikeuslaki 26.3.1999/430	452	Järjestyksen pitäminen joukkoliikenteessä ja tarkastusmaksu	
Laki Ahvenanmaan hallintotuomioistuimesta 28.6.1994/547	457	Laki järjestyksen pitämisestä joukkoliikenteessä 17.6.1977/472	685
Laki oikeudenkäynnistä vakuutus oikeudessa 25.8.2016/677	458	Laki joukkoliikenteen tarkastusmaksusta 11.5.1979/469	685
Laki oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa 31.1.2013/100	460	Rahankeräys	
Laki turvatarkastuksista tuomioistuimissa 3.12.1999/1121	471	Rahankeräyslaki 5.7.2019/863	688
Hallintoalueet ja itsehallinto		Arpajaislaki 23.11.2001/1047	694
Valtion alue- ja paikallishallinto		Aseet	
Maakuntajakolaki 11.12.1997/1159	472	Ampuma-aselaki 9.1.1998/1	706
Laki valtion aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön voimaantulon 20.11.2009/903	472	Ampuma-aseasetus 27.2.1998/145	737
Laki aluehallintovirastoista 20.11.2009/896	474	Poliisitoimi	
Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista 20.11.2009/906	478	Poliisilaki 22.7.2011/872	745
Laki ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa 20.11.2009/898	481	Valtioneuvoston asetus poliisista 19.12.2013/1080	776
Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 20.11.2009/897	482	Laki poliisin hallinnosta 14.2.1992/110	778
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 28.12.2018/1373	487	Laki poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta 11.9.2009/687	783
Laki alueiden kehittämisestä ja rakennerahasto- toiminnan hallinnoinnista 17.1.2014/7	495	Laki poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 29.9.2006/841	784
Valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisestä ja rakennerahasto- toiminnan hallinnoinnista 30.4.2014/356	503	Valtioneuvoston asetus poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 16.10.2008/645	796
Laki julkisen hallinnon yhteispalvelusta 2.3.2007/223	506	Sisäasiainministeriön asetus poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta 16.10.2008/646	798
Kunnat		Laki päihtyneiden käsittelystä 8.6.1973/461	799
Kuntalaki 10.4.2015/410	508	Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa 10.5.2019/616	800
Laki neuvoa-antavissa kunnallisissa kansan- äänestyksissä noudatettavasta menettelystä 16.7.1990/656	530	Laki tietoliikennetiedustelusta siviilitiedustelussa 26.4.2019/582	810
Kuntarakennelaki 29.12.2009/1698	532	Pelastustoimi	
Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29.12.2009/1704	539	Pelastuslaki 29.4.2011/379	813
Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 30.12.2014/1446	551	Meripelastuslaki 30.11.2001/1145	834
Laki selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla 30.12.2010/1408	552	Laki vaaratiedotteesta 10.8.2012/466	840
Ahvenanmaa		Onnettomuuksien tutkinta	
Ahvenanmaan itsehallintolaki 16.8.1991/1144	553	Turvallisuustutkintalaki 20.5.2011/525	840
Ahvenanmaan maanhankintalaki 3.1.1975/3	565	Hätäkeskustoiminta	
Saamelaiset		Laki hätäkeskustoiminnasta 20.8.2010/692	845
Laki saamelaiskäräjistä 17.7.1995/974	567	Maanpuolustus ja rajavartiointi	
Uskonnonvapaus ja uskontokunnat		Maanpuolustus	
Uskonnonvapaus		Puolustusvoimat ja puolustushallinto	
Uskonnonvapauslaki 6.6.2003/453	576	Laki puolustusvoimista 11.5.2007/551	852
Hautaus-toimilaki 6.6.2003/457	580	Laki puolustusvoimien virka-avusta poliisille 5.12.1980/781	864
Evankelis-luterilainen kirkko		Laki sotilaskurinpäädystä ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa 28.3.2014/255	865
Kirkkolaki 26.11.1993/1054	584	Laki sotilastiedustelusta 26.4.2019/590	877
Kirkkojärjestys 8.11.1991/1055 v. 1993	620	Laki henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa 15.3.2019/332	893
Ortodoksinen kirkko		Asevelvollisuus	
Laki ortodoksisesta kirkosta 10.11.2006/985	640	Asevelvollisuuslaki 28.12.2007/1438	900
Ortodoksinen kirkon kirkkojärjestys 12.12.2006/174 v. 2007	651	Laki naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta 17.2.1995/194	913
		Siviilipalveluslaki 28.12.2007/1446	914
		Rajat ja rajavartiointi	
		Rajat ja aluevedet	
		Rajavartioliaki 15.7.2005/578	927
		Laki Suomen aluevesien rajoista 18.8.1956/463	944
		Aluevalvontalaki 18.8.2000/755	945

EPNAs (EU) 2016/399 henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) 9.3.2016	951
EPNAs (EY) N:o 810/2009 yhteisön viisumisäännöstön laatimisesta (viisumisäännöstö) 13.7.2009	971
Rajavartiolaitos	
Laki rajavartiolaitoksen hallinnosta 15.7.2005/577	988
Laki henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa 10.5.2019/639	998
Laki rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa 30.1.2018/108	1006
Tulli	
Laki Tullin hallinnosta 21.12.2012/960	1015
Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa 10.5.2019/650	1016
Laki rikostorjunnasta Tullissa 22.5.2015/623	1022
Kansainväliset suhteet ja ulkomaalaiset	
Valtioiden yhteistyö	
Laki Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 8.12.1994/1540	1035
Euroopan unionista tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto 2016 (SEU)	1035
Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen konsolidoitu toisinto 2016 (SEUT)	1080
Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirja	1172
Kansainvälisen Tuomioistuimen perussääntö	1181
Konfliktit ja kriisinhallinta	
Laki sotilaallisesta kriisinhallinnasta 31.3.2006/211	1186
Laki siviilihenkilöiden osallistumisesta kriisinhallintaan 30.12.2004/1287	1191
Ulkoasiainhallinto	
Ulkoasiainhallintolaki 25.2.2000/204	1195
Konsulipalvelulaki 22.4.1999/498	1198
Ulkomaalaiset	
Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301	1204
Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä 15.2.2002/116	1283
Laki henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa 21.8.2020/615	1289
Laki kotoutumisen edistämisestä 30.12.2010/1386	1294
Pakolaisten oikeusasemaa koskeva yleissopimus	1303
Kansalaisuuslaki 16.5.2003/359	1311
Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 17.6.2011/746	1325
Opetustoimi	
Perusopetus ja lukio	
Perusopetus	
Perusopetuslaki 21.8.1998/628	1333
Perusopetusasetus 20.11.1998/852	1350
Laki taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633	1353
Lukio	
Lukiolaki 10.8.2018/714	1355
Laki ylioppilastutkinnosta 12.4.2019/502	1365
Valtioneuvoston asetus ylioppilastutkinnosta 9.5.2019/612	1368
Ammatillinen koulutus	
Laki ammatillisesta koulutuksesta 11.8.2017/531	1369
Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 5.10.2017/673	1390
Korkeakoulutus	
Yliopistot	
Yliopistolaki 24.7.2009/558	1395
Laki yliopistolain voimaannpanosta 24.7.2009/559	1411
Ammattikorkeakoulut	
Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932	1413
Korkeakoululaitoksen tutkinnot	
Asetus korkeakoulututkintojen järjestelmästä 18.6.1998/464	1424
Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistutkimiskoulutuksista 19.8.2004/794	1428
Kansainväliset korkeakouluopinnot	
Valtioneuvoston asetus ulkomailla suoritettuja korkeakouluopintoja täydentävistä opinnoista 10.12.2015/1460	1433
Opiskelijavallinnat	
Valtioneuvoston asetus korkeakoulujen yhteishausta 14.3.2019/289	1433
Laki opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta 12.8.2011/956	1434
YRITYSTOIMINTA	
Elinkeinot	
Maaseutuelinkeinot	
Porotalous ja luontaiselinkeinot sekä koltat	
Kolttalaki 24.2.1995/253	1438
Poronhoitolaki 14.9.1990/848	1447
Valtion liikelaitokset ja yritykset	
Laki valtion liikelaitoksista 10.12.2010/1062	1454
Laki valtion erityisrahoitusyhtiöstä 18.6.1998/443	1457
Kilpailu ja julkiset hankinnat	
Kilpailu	
Kilpailulaki 12.8.2011/948	1460
Julkiset hankinnat	
Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 29.12.2016/1397	1470
Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 29.12.2016/1398	1508
Viestintä	
Sananvapaus	
Laki sananvapauden käyttämisestä joukko- viestinnässä 13.6.2003/460	1539
Viestintäverkot	
Laki sähköisen viestinnän palveluista 7.11.2014/917	1542
Laki tietoturvallisuuden arviointilaitoksista 22.12.2011/1405	1603
Laki viranomaisten tietojärjestelmien ja tietoliikennejärjestelyjen tietoturvallisuuden arvioinnista 22.12.2011/1406	1604
Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 15.3.2019/306	1606
TYÖOIKEUS	
Työ- ja virkasuhde	
Työsuhde	
Työsopimuslaki 26.1.2001/55	1612
Laki työntekijöiden lähettämisestä 17.6.2016/447	1652
Virkasuhde	
Valtion virkamieslaki 19.8.1994/750	1659
Valtion virkamiesasetus 14.11.1994/971	1677
Laki kunnallisesta viranhaltijasta 11.4.2003/304	1682
Asetus virkavalasta ja virkavakuutuksesta sekä tuomarinvalasta ja tuomarinvakuutuksesta 23.12.1987/1183	1696

Virkakelpoisuus

Laki ulkomailla suoritetun korkeakouluopinnoton tuottamasta virkakelpoisuudesta 4.12.2015/1385	1697
Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 6.6.2003/424	1698
Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa 12.6.2003/481	1700
Valtioneuvoston asetus oikeusministeriön hallinnonalan eräiltä virkamiehiltä vaadittavasta kielitaidosta 18.12.2003/1126	1702

Henkilötiedot ja tietosuoja työelämässä

Laki yksityisyyden suojasta työelämässä 13.8.2004/759	1703
Turvallisuusselvityslaki 19.9.2014/726	1708
Nimikirjalaki 24.11.1989/1010	1721

Tasa-arvo

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 8.8.1986/609	1723
Laki yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnasta 30.12.2014/1327	1730

Työaika ja vuosiloma

Työaika	
Työaikalaki 5.7.2019/872	1732
Vuosiloma	
Vuosilomalaki 18.3.2005/162	1740

Yhteistoiminta

Laki yhteistoiminnasta yrityksissä 30.3.2007/334	1747
Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa 30.12.2013/1233	1756
Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa 13.4.2007/449	1762
Laki yhteistoiminta-asiamiehistä 30.3.2010/216	1766

Työ- ja virkaehtosopimusjärjestelmä**Työ- ja virkaehtosopimus**

Työehtosopimuslaki 7.6.1946/436	1768
Valtion virkaehtosopimuslaki 6.11.1970/664	1775
Valtion virkaehtosopimusasetus 23.12.1987/1203	1780
Laki kunnallisista työehtosopimuksista 6.11.1970/670	1784
Kunnallinen virkaehtosopimuslaki 6.11.1970/669	1785
Laki evankelis-luterilaisen kirkon työehtosopimuksista 21.10.2005/829	1788
Laki evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista 20.12.1974/968	1789

Työtuomioistuin ja työriitojen sovittelu

Laki oikeudenkäynnistä työtuomioistuimissa 31.7.1974/646	1791
Laki työriitojen sovittelusta 27.7.1962/420	1798

Työsuojelu**Työturvallisuus**

Työturvallisuuslaki 23.8.2002/738	1801
-----------------------------------	------

Nuoret työntekijät

Laki nuorista työntekijöistä 19.11.1993/998	1812
Valtioneuvoston asetus nuorille työntekijöille erityisen haitallisista ja vaarallisista töistä 15.6.2006/475	1814

Työsuojelun valvonta ja hallinto

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 20.1.2006/44	1815
Laki työsuojeluun liittyvien arviointielimien hyväksymisestä 5.11.2010/1053	1825

SOSIAALIOIKEUS**Sosiaaliturva****Sairausvakuutus**

Sairausvakuutuslaki 21.12.2004/1224	1828
-------------------------------------	------

Tapaturmavakuutus

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 24.4.2015/459	1874
Laki tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnasta 30.12.2010/1316	1911

Opintotuki

Opintotukilaki 21.1.1994/65	1914
-----------------------------	------

Työttömyys- ja palkkaturva sekä työllisyyden edistäminen**Työttömyysturva**

Työttömyysturvalaki 30.12.2002/1290	1932
Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta 30.12.2002/1330	1967

Palkkaturva

Palkkaturvalaki 27.11.1998/866	1970
--------------------------------	------

Työvoimapalvelut

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/916	1975
--	------

Eläkkeet**Työeläkkeet**

Työntekijän eläke	
Työntekijän eläkelaki 19.5.2006/395	1993
Julkisten alojen eläke	
Julkisten alojen eläkelaki 29.1.2016/81	2031
Julkisten alojen eläkelain voimaannpanolaki 29.1.2016/82	2057

Kansaneläke

Kansaneläkelaki 11.5.2007/568	2061
Laki takuueläkkeestä 20.8.2010/703	2076

Sosiaalihuolto ja -palvelut**Sosiaalihuolto**

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301	2083
Laki toimeentulotuesta 30.12.1997/1412	2094
Laki sosiaalisesta luototuksesta 20.12.2002/1133	2110
Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 22.9.2000/812	2111

Lastensuojelu

Lastensuojelulaki 13.4.2007/417	2117
Laki lapsiasiavaltuutetusta 21.12.2004/1221	2146
Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisista lastensuojeluyksiköistä 30.12.2010/1379	2147

Päivähoito

Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540	2148
Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 23.8.2018/753	2158

Vammaispalvelut

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380	2159
---	------

Päihdehuolto

Päihdehuoltolaki 17.1.1986/41	2170
-------------------------------	------

Terveydenhuolto**Terveydenhuolto**

Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326	2173
Kansanterveyslaki 28.1.1972/66	2187
Erikoissairaanhoidolaki 1.12.1989/1062	2193

Laki lapsen kohdistuneen seksuaali- ja pahoinpitelyrikkoksen selvittämisen järjestämisestä 19.12.2008/1009	2199
Mielenterveystyö	
Mielenterveyslaki 14.12.1990/1116	2200
Työterveyshuolto	
Työterveyshuoltolaki 21.12.2001/1383	2212
Potilaan asema ja oikeudet sekä rekisterinpito	
Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785	2216
Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasia-kirjoista 30.3.2009/298	2221
Potilasvakuutuslaki 22.8.2019/948	2225
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä 9.2.2007/159	2233
Biopankkilaki 30.11.2012/688	2242
Sosiaaliturvan hallinto, valvonta ja rahoitus	
Toimeentuloturvan viranomaiset ja muut toimijat	
Laki Kansaneläkelaitoksesta 17.8.2001/731	2249
Laki Eläketurvakeskuksesta 19.5.2006/397	2253
Laki sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta 22.12.2006/1299	2257
Laki työeläkevakuutusyhtiöistä 25.4.1997/354	2260
Laki työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta 26.8.2005/677	2274
Työttömyyskassalaki 24.8.1984/603	2278
Laki opintotuen muutoksenhakulautakunnasta 28.12.2012/1080	2285
Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonta	
Laki Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastosta 31.10.2008/669	2286
Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 22.7.2011/922	2288
Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817	2293
Laki yksityisestä terveydenhuollosta 9.2.1990/152	2297
Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559	2303
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504	2317
Laki Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta 31.10.2008/668	2318
Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus ja maksut	
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta 3.8.1992/733	2322
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3.8.1992/734	2328
Asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 9.10.1992/912	2336
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä 24.7.2009/569	2342
Sosiaaliturvalainsäädännön kansainvälinen soveltaminen	
Laki asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa 11.1.2019/16	2344
YMPÄRISTÖOIKEUS	
Ympäristö ja ympäristönsuojelu	
Ympäristönsuojelu	
Ympäristönsuojelulaki 27.6.2014/527	2348
Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 4.9.2014/713	2407
Päästökauppalaki 8.4.2011/311	2417
Ympäristövaikutusten arviointi	
Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 5.5.2017/252	2435
Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 11.5.2017/277	2442
Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 8.4.2005/200	2443
Valtioneuvoston asetus viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 19.5.2005/347	2446
Ympäristövahinkojen korvaaminen	
Laki ympäristövahinkojen korvaamisesta 19.8.1994/737	2447
Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta 29.5.2009/383	2450
Laki ympäristövahinkovakuutuksesta 30.1.1998/81	2452
Terveydensuojelu	
Terveydensuojelulaki 19.8.1994/763	2455
Terveydensuojeluasetus 16.12.1994/1280	2467
Luonnonsuojelu	
Luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096	2469
Metsästys	
Riistahallintolaki 18.2.2011/158	2494
Metsästyslaki 28.6.1993/615	2500
Eläinsuojelu	
Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247	2515
Laki eläintenpitokielteorekisteristä 14.1.2011/21 ..	2527
Jätehuolto	
Jätelaki 17.6.2011/646	2528
Kemikaalit ja muut riskialttiit aineet ja laitteet	
Kemikaalilaki 9.8.2013/599	2556
Vesistöt ja vesihuolto	
Vesien käyttö ja suojele	
Vesilaki 27.5.2011/587	2566
Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 16.3.2017/157	2607
Vesihuoltolaki 9.2.2001/119	2608
Kiinteistöjärjestelmä	
Kiinteistönmuodostaminen	
Kiinteistönmuodostamislaki 12.4.1995/554	2618
Kiinteistönmuodostamisasetus 20.12.1996/1189	2653
Kiinteistötietojärjestelmä	
Laki kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta 31.5.2002/453	2660
Kiinteistörekisterilaki 16.5.1985/392	2662
Maankäytön suunnittelu ja rakentaminen	
Maankäyttö ja rakentaminen	
Maankäyttö- ja rakennuslaki 5.2.1999/132	2665
Maankäyttö- ja rakennusasetus 10.9.1999/895	2750
Laki rakennuksen energiatodistuksesta 18.1.2013/50	2761
Laki eräistä naapurussuhteista 13.2.1920/26	2765
Maa-ainesten käyttö	
Maa-aineslaki 24.7.1981/555	2770
Kaivoslaki 10.6.2011/621	2779
Metsä- ja erätalous	
Metsien käyttö ja suojele	
Metsälaki 12.12.1996/1093	2805

Kalastus

Kalastuslaki 10.4.2015/379 2812

Elintarvikkeet

Elintarvikelaki 13.1.2006/23 2831

Alkoholilaki 28.12.2017/1102 2849

Ympäristöviranomaiset

Laki Suomen ympäristökeskuksesta

11.12.2009/1069 2864

Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta

24.1.1986/64 2864

Laki Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta

17.12.2010/1261 2866

Säädöshakemisto 2869

Asiahakemisto 2873